Załącznik nr 1.5 do Zarządzenia Rektora UR nr 7/2023

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA *2024/2025-2026/2027*
(skrajne daty)

Rok akademicki 2026/2027

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	**Komunikacja interkulturowa w biznesie**
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Filologiczny
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Germanistyki
Kierunek studiów	filologia germańska
Poziom studiów	studia pierwszego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok III, semestr 5
Rodzaj przedmiotu	przedmiot specjalnościowy (specjalność język niemiecki w biznesie), obowiązkowy
Język wykładowy	język niemiecki
Koordynator	dr hab. Krystyna Mihułka, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Krystyna Mihułka, prof. UR

***** *-opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce*

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	**Liczba pkt. ECTS**
5	30								**2**

1.2. Sposób realizacji zajęć

Zajęcia w formie tradycyjnej

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Zaliczenie wykładu: zal. z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość języka wykładowego co najmniej na poziomie B2.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z podstawową terminologią z zakresu komunikacji interkulturowej.
C2	Zapoznanie studentów z konwencjami warunkującymi zachowanie werbalne i niewerbalne w obrębie wybranych kultur o granicach politycznych i geograficznych.
C3	Zapoznanie studentów z takimi pojęciami jak *nieporozumienie interkulturowe, porozumienie pozorne, krytyczna sytuacja interakcyjna* oraz omówienie wybranych topologii nieporozumień interkulturowych w kontekście spotkań biznesowych, a w dalszej perspektywie rozwijanie u studentów umiejętności diagnozowania nieporozumień interkulturowych (o różnym podłożu, ale zdarzających się na płaszczyźnie relacji zawodowych) oraz ich rzeczowego opisu.
C4	Kształtowanie u studentów umiejętności poszanowania dla braku jednoznaczności oraz ostrożności w wyrażaniu opinii i ocenianiu członków innych grup kulturowych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych [1]
EK_01	Student zna i rozumie znaczenie języka i szeroko rozumianej kultury w obrębie studiów filologicznych oraz posiada uporządkowaną wiedzę ogólną obejmującą terminologię używaną w obrębie komunikacji interkulturowej, rozumie jej źródła oraz zastosowanie w pokrewnych dyscyplinach naukowych,	K_W02 K_W03
EK_02	zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji różnych wytworów/komponentów kultury właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie antropologii kultury, psychologii społecznej, językoznawstwa i kulturoznawstwa,	K_W04 K_W08
EK_03	potrafi wykorzystywać i stosować w praktyce zdobytą i ugruntowaną wiedzę z zakresu komunikacji interkulturowej oraz sprawnie posługiwać się niemiecko-języczną terminologią właściwą dla tej dyscypliny podczas analizowania wybranych zagadnień teoretycznych, jak i wybranych krytycznych sytuacji interakcyjnych,	K_U01 K_U03
EK_04	potrafi rozpoznać różne rodzaje elementy/ aspekty/ płaszczyzny kultury oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym,	K_U04

[1] W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

	wykorzystując przy tym m. in. narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnych,	
EK_05	potrafi aktywnie uczestniczyć w wymianie poglądów w języku niemieckim – prezentować, wartościować i ewaluować różne opinie, poglądy i stanowiska w zakresie tematycznym obejmującym zjawiska komunikacji interkulturowej, potrafi współdziałać i pracować w zespole podczas realizacji projektu etnograficznego, przyjmując w nim różne role,	K_U05 K_U08 K_U11
EK_6	Student jest gotów do krytycznej oceny nabytej wiedzy z zakresu komunikacji interkulturowej oraz wykorzystania jej w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych (a w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu jest gotów do zasięgania opinii ekspertów) oraz do kompetentnego i odpowiedzialnego wykorzystywania tejże wiedzy zarówno podczas codziennej, jak i specjalistycznej (jako tłumacz) komunikacji w języku niemieckim, mając przy tym na uwadze dobro wszystkich uczestników interakcji.	K_K01 K_K02 K_K05

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Komunikacja interkulturowa – wyjaśnienie pojęcia i wprowadzenie w problematykę. Rola komunikacji interkulturowej w kształceniu tłumaczy i mediatorów. Analiza wybranych modeli komunikacji interpersonalnej przebiegającej na styku co najmniej dwóch kultur – teoretyczne rozważania poparte przykładowymi krytycznymi sytuacjami interakcyjnymi.
Kultura – zdefiniowanie pojęcia z perspektywy językoznawstwa, antropologii kultury, socjologii, pedagogiki i psychologii społecznej. Związki języka z kulturą – perspektywa społeczna i antropocentryczna. Określanie granic kultury – granice polityczne, geograficzne, językowe, duchowo-historyczne i socjologiczne kultury. Kultura narodowa – wyjaśnienie pojęcia oraz analiza wybranych typologii kultury (Hofstede, Thomas).
Kompetencja interkulturowa – przegląd definicji; Omówienie i analiza wybranych modeli kompetencji interkulturowej.
Nieporozumienia natury (inter)kulturowej – charakterystyka wybranych typologii niepowodzeń komunikacyjnych w ujęciu interkulturowym. Krytyczne sytuacje interakcyjne – zdefiniowanie pojęcia oraz analiza wybranych przykładów.
Kultura (narodowa) a grzeczność w komunikacji – bezpośredni i pośredni styl komunikowania się; omówienie zachowań werbalnych i niewerbalnych obowiązujących w obrębie wybranych kultur (przede wszystkim polskiej i niemieckiej, ale także japońskiej, chińskiej, arabskiej).
„Moje wielkie greckie wesele" – analiza filmu pod kątem nieporozumień interkulturowych w oparciu o jednolity wachlarz kryteriów.
Praca projektowa – prezentacja filmów poświęconych nieporozumieniom interkulturowym, które zostały wyreżyserowane i nakręcone przez studentów.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład problemowy / wykład z prezentacją multimedialną, metoda projektów, dyskusja, analiza przypadków.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w., ćw., ...)
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć, zaliczenie ustne	w.
EK_02	obserwacja w trakcie zajęć, zaliczenie ustne	w.
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć, zaliczenie ustne	w.
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć, zaliczenie ustne, projekt	w.
EK_05	projekt (film)	w.
EK_06	obserwacja w trakcie zajęć, projekt (film)	w.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się, w szczególności zaliczenie na ocenę pozytywną wszystkich przewidzianych prac. Student otrzymuje zaliczenie z oceną na podstawie zaliczenia ustnego (30%), prezentacji projektu (filmu) (30%), analizy filmu „Moje wielkie greckie wesele" (20%) oraz aktywności (20%). Zdobycie min. 60% punktów z przewidzianych prac oraz zaliczenia ustnego uprawnia do otrzymania pozytywnej oceny z przedmiotu, tj. od 60% dst; od 70% +dst, od 80% db, od 90% +db, od 96% bdb.

Ocenę pozytywną z przedmiotu można otrzymać wyłącznie pod warunkiem uzyskania pozytywnej oceny za każdy z ustanowionych efektów uczenia się. Ocenę końcową z przedmiotu stanowi średnia arytmetyczna ocen cząstkowych.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	**Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności**
Godziny kontaktowe wynikające z planu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	5

Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, zaliczenia ustnego, opracowanie projektu)	15
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	**2**

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	brak
zasady i formy odbywania praktyk	brak

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Adamczak-Krysztofowicz, Sylwia / Mihułka, Krystyna (2020): *Interkulturelle Kommunikation und Angewandte Linguistik: zur Positionierung der beiden Disziplinen und ihrer Studienschwerpunkte unter Berücksichtigung der neuen Reform im polnischen Hochschulwesen.* W: Adamczak-Krysztofowicz, Sylwia / Szczepaniak-Kozak, Anna / Rybszleger Paweł (red.): Angewandte Linguistik – Neue Herausforderungen und Konzepte. Festschrift für Izabela Prokop zum 70. Geburtstag. Vanderhoeck & Ruprecht Verlage: Göttingen, 159-180.

Erll, Astrid / Gymnich, Marion (2007): *Interkulturelle Kompetenzen. Erfolgreich kommunizieren zwischen den Kulturen.* Klett Lernen und Wissen GmbH: Stuttgart.

Kübler, Hans Dieter (2011): *Interkulturelle Medienkommunikation. Eine Einführung.* Wiesbaden: Verlag für Sozialwissenschaften.

Maletzke, Gerhard (1996): *Interkulturelle Kommunikation. zur Interaktion zwischen Menschen verschiedener Kulturen.* Opladen: Westdeutscher Verlag.

Mihułka, Krystyna (2005): *Interkulturelle Verständigungsprobleme in der Alltagskommunikation und Konsequenzen für interkulturell bezogenen Fremdsprachenunterricht*. In: Prace naukowo-dydaktyczne Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Krośnie. 19/2005, 207-218.

Mihułka, Krystyna (2010): *Stereotype und Vorurteile in der deutsch-polnischen Wahrnehmung.* Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Mihułka, Krystyna (2011): *Interkulturelle Kommunikation – obligatorisches Fach philologischer Studienrichtungen.* W: Studia Germanica Resoviensia 9. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego. Seria Filologiczna. Zeszyt 67/2011, 233-250.

Mihułka, Krystyna (2012): *Rozwój kompetencji interkulturowej w warunkach szkolnych – mity a polska rzeczywistość. Na przykładzie języka niemieckiego jako L3.* Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Mihułka, Krystyna (2016): *Die Entwicklung der interkulturellen Kompetenz im DaF-Unterricht – ein Meilenstein im deutsch-polnischen Dialog. Zum Deutschlandbild der Polen, Polenbild der Deutschen und interkulturellen / deutsch-polnischen Dialog.* In: Wierzbicka, Mariola / Wille, Lucyna (Hrsg.): Im Wirkungsfeld der kontrastiven und angewandten Linguistik / In the field of contrastive and applied linguistics. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego. Bd. 7., 74-91.

Mihułka, Krystyna (2017): *Interkulturelle Missverständnisse und Fehldeutungen. Zu kulturell bedingten kritischen Interaktionssituationen aus theoretischer Sicht.* W: Mihułka, Krystyna / Sieradzka, Małgorzata (red.): Interlinguales und -kulturelles Sprachhandeln: interdisziplinäre Perspektiven. Bd. 2. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego: Rzeszów, 169-184.

Straub Jürgen / Weidemann, Arne / Weidemann Doris (2007): Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz. Grundbegriffe – Theorien – Anwendungsfelder. J.B. Metzler: Stuttgart.

Literatura uzupełniająca:

Bolten, Jürgen (2007): *Interkulturelle Kompetenz.* Erfurt: Landeszentrale für Politische Bildung Thüringen.

Bouchara, Abdelaziz (2002): *Höflichkeitsformen in der Interaktion zwischen Deutschen und Arabern. Ein Beitrag zur interkulturellen Kommunikation.* Tübingen: Max Niemeyer.

Eismann, Volker (2007): *Erfolgreich in der interkulturellen Kommunikation.* Berlin: Cornelsen.

Haß, Jessica (2020): Stereotype im interkulturellen Training. Wiesbaden: Springer.

Heringer, Hans Jürgen (2004): *Interkulturelle Kommunikation: Grundlagen und Konzepte.* Tübingen/Basel: Francke.

Heringer, Hans Jürgen (2012): *Interkulturelle Kompetenz. Ein Arbeitsbuch mit interaktiver CD und Lösungsvorschlägen.* Tübingen und Basel: A. Francke Verlag.

Hofstede, Gerd (1993): *Kulturen-Organisationen-Management. Interkulturelle Zusammenarbeit.* Wiesbaden: Gabler.

Jammal, Elis (2014): *Kultur und Interkulturalität. Interdisziplinäre Zugänge*. Wiesbaden: Springer Fachmedien.

Liang, Yong (1992): *Höflichkeit als interkulturelles Verständigungsproblem. Eine kontrastive Analyse Deutsch/Chinesisch zum kommunikativen Verhalten in Alltag und Wissenschaftsbetrieb.* In: Jahrbuch Deutsch als Fremdsprache, 18, 65-86.

Lüsebrink, Hans Jürgen (2005): *Interkulturelle Kommunikation. Interaktion, Fremdwahrnehmung, Kulturtransfer.* Stuttgart-Weimar: Metzler.

Marcjanik, Małgorzata (2007): *Grzeczność w komunikacji językowej.* Warszawa: PWN.

Mikułowski Pomorski, Jerzy (2003): *Komunikacja międzykulturowa. Wprowadzenie.* Kraków: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej.

Nieke, Wolfgang (2008): *Interkulturelle Erziehung und Bildung. Wertorientierungen im Alltag.* Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften | GWV Fachverlage GmbH.

Sugitani, Masako (2002): *Als kritisch erlebte Interaktionssituationen in der japanisch-deutschen Begegnung. Eine Erkundung des Alltagswissens am Arbeitsplatz.* In: Hauschild, Thomas / Warneken, Bernd Jürgen (Hrsg.): Inspecting Germany. Internationale Deutschland-Ethnographie der Gegenwart. Münster, Hamburg, London: Lit Verlag. Band 1, 89-105.

Tomiczek Eugeniusz u.a. (2004): *Deutsch-polnische Grammatik der Höflichkeit.* In: Vogt, Matthias Theodor u.a. (Hrsg.): Kulturen in Begegnung. Collegium Pontes Görlitz-Zgorzelec-Zhorelec 2003. Wrocław-Görlitz: Oficyna Wydawnicza ATUT, 247-274.

Najnowsze publikacje o charakterze naukowym oraz materiały z prasy bieżącej i zasobów internetowych, zgodne z treściami merytorycznymi przedmiotu

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej